

Verwerking en beheer van de aangiften personenbelasting

Reeds meerdere jaren levert de Algemene Administratie van de Fiscaliteit (AAF) van de FOD Financiën ernstige inspanningen om de verwerking en het beheer van de aangiften in de personenbelasting (PB) zoveel mogelijk te uniformiseren, te automatiseren en te versnellen.

Alle PB-aangiften die nog op papier worden ingediend, worden ingescand en samen met de elektronisch (via Tax-On-Web) ingediende aangiften geïntegreerd in het systeem TAXI. De taxatiediensten gebruiken deze backoffice-toepassing al sinds 2005 om de ongeveer 6 miljoen PB-aangiften die jaarlijks worden ingediend te verwerken en in te kohieren.

Met deze audit wenste het Rekenhof deze eerste administratieve verwerkingsfase van de PB-aangiften globaal te evalueren. De volgende grote onderzoeksvragen kwamen daarbij aan bod:

- Hoe heeft de AAF zich georganiseerd om de verwerking en het beheer van de PB-aangiften te optimaliseren?
- Heeft deze administratieve organisatie geleid tot een optimaal verwerkingstempo van de PB-aangiften?
- Biedt deze administratieve aanpak ook voldoende waarborgen voor correcte en coherente inkohieringen op basis van juiste, geverifieerde gegevens?

In het kader van deze laatste onderzoeksvraag voerde het Rekenhof een steekproef uit om de werking van TAXI in de praktijk te toetsen.

Sinds de invoering in 2003 van de elektronische aangifte (Tax-On-Web) en de scanning van de papieren aangiften (Scanfin) in 2005 zijn er op het vlak van de behandeling en verwerking van de taxatiegegevens nieuwe administratieve noden ontstaan. Vanaf het aanslagjaar 2005 werd daarom een nieuw instrument ontwikkeld, TAXI, wat staat voor "integratie van taxatiegegevens". Dit systeem is er in essentie op gericht de taxatiediensten een gebruiksvriendelijke en adequate infrastructuur te bieden voor de diverse fiscale informatiestromen, waarbij de taxatiegegevens van de ontvangen fiscale aangiften worden geconfronteerd met de gegevens waarover de fiscus reeds beschikt via andere kanalen.

Opdat alle dossiers op identieke wijze zouden worden verwerkt, past TAXI een set van gerichte inkohieringsfilters toe op alle aangiften. De aangiften die daarbij geen foutmeldingen genereren, worden automatisch verwerkt via TAXI, zonder enige tussenkomst van een ambtenaar. De aanslag wordt dan automatisch berekend en automatisch ingekohierd. De aangiften die wel een foutmelding genereren, worden door TAXI geselecteerd voor nazicht door een taxatieambtenaar. Zijn tussenkomst is in dat geval noodzakelijk maar blijft beperkt tot de behandeling van de door TAXI gesignaleerde foutmelding(en), zonder nazicht van het volledige dossier.

Het Rekenhof is van oordeel dat de doorgedreven automatisering van het beheer van de PB-aangiften via TAXI een belangrijke stap vooruit betekent. De verbeteringen die sinds de opstart

ervan werden aangebracht, zijn aanzienlijk en hebben geleid tot een performant systeem. Toch zijn zowel het systeem zelf als het gebruik ervan nog voor verbetering vatbaar.

In de eerste plaats stelde het Rekenhof vast dat er zich nog steeds praktische problemen voordoen bij de raadpleging vanuit de lokale kantoren. Blijkbaar is de servercapaciteit in sommige drukke periodes niet voldoende om TAXI met een acceptabele snelheid te kunnen gebruiken of is het systeem zelf of bepaalde onderdelen ervan soms langere tijd onbeschikbaar. Het Rekenhof dringt er dan ook op aan dat de AAF de permanente beschikbaarheid van het systeem op het terrein zou waarborgen.

Daarnaast heeft het Rekenhof een aantal onvolkomenheden in het systeem vastgesteld en is het van oordeel dat ook de gebruiksvriendelijkheid ervan voor de taxatieambtenaar nog voor verbetering vatbaar is. Dit kan onder meer door in TAXI een rechtstreekse link in te bouwen naar een aantal modelformulieren (vraag om inlichtingen, bericht van wijziging...) alsook door een aantal bijkomende informatiebronnen (bv. inzake onroerend goed fiscaliteit) in het systeem te integreren.

Om de internecontrole mogelijkheden uit te breiden, beveelt het Rekenhof aan een aantal nuttige historische gegevens in het systeem te bewaren en meer consequent gebruik te maken van het in TAXI beschikbare opmerkingenveld, zodat bij een latere verificatie snel kan worden teruggegrepen naar vroegere vaststellingen of opmerkingen.

Vermits de administratieve instructies bepalen dat de taxatieambtenaren bij de inkohiering enkel die tegenstrijdigheden moeten behandelen die door TAXI werden gefilterd, is de keuze en de definiëring van de inkohieringsfilters van essentieel belang voor de correctheid van de inkohieringen. Het Rekenhof beveelt daarom aan dat de risicoanalyse die aan de basis ligt van de gebruikte filters alsook de wijzigingen die aan deze filters worden aangebracht expliciet zouden worden goedgekeurd door het volledige directiecomité van de AAF. Het beveelt ook aan hierover duidelijk te communiceren naar de taxatieambtenaren die deze moeten toepassen. Gezien de vaststellingen van het Rekenhof over een aantal niet gefilterde dossiers zijn bovendien een jaarlijkse grondige evaluatie en een verdere verfijning van de toegepaste filters noodzakelijk.

Het spreekt voor zich dat de omvang en de aard van deze filters ook bepalend is voor het volume anomalieën dat moet worden behandeld, en bijgevolg voor de snelheid waarmee de inkohieringen kunnen worden doorgevoerd. De beslissing om vanaf de controleperiode 2010 de controlefilters in TAXI die verder gaan dan wat als louter beheer wordt beschouwd, uit te schakelen, weerspiegelt in dit verband de nieuwe controlefilosofie bij de FOD Financiën. Terwijl de aangiftes vroeger vóór hun inkohiering werden gecontroleerd, evolueert men nu meer en meer naar een splitsing tussen het beheer enerzijds en de controle anderzijds. De inkohiering wordt hierbij prioritair doorgevoerd nadat de beheerstaken zijn uitgevoerd en de meer complexe controles worden uitgesteld tot ná de inkohiering ("post-inkohieringen"). Deze nieuwe aanpak heeft dan ook in belangrijke mate bijgedragen tot de substantiële versnelling van het inkohieringsritme van de PB-aangiften in de laatste jaren. Het Rekenhof beveelt de AAF wel aan er bij de belastingplichtige op te wijzen dat het (sneller ontvangen) aanslagbiljet nog geen definitieve goedkeuring inhoudt van alle aangiftegegevens.

Voorts stelde het Rekenhof soms belangrijke verschillen vast in de controlewijze, de controlegraad en de naleving van de procedurevoorschriften tussen de verschillende belastingkantoren.

Om een (meer) uniforme toepassing van de belastingwetgeving door de diverse kantoren en een betere naleving van de fiscale procedure te verzekeren, dringt het dan ook aan op enerzijds, heldere en eenduidige instructies naar de betrokken diensten en anderzijds, een nauwgezette opvolging van het systeem van *quality control* in het kader van de administratieve beheercyclus.

Tenslotte wijst het Rekenhof in dit verslag nog op een aantal specifieke verbeterpunten, onder meer wat betreft de opmaak van de administratieve inlichtingenfiche inzake onderhoudsgelden.